

ábhair

Ábhair a mheascadh

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh le cupán plúir thirim agus cupán uisce, agus fiafraigh de na daltaí cad a tharlódh dá meascfaí le chéile iad, ag déanamh nasc éadrom le leite nó le pancóga sa bhaile. Taispeáin go beo conas plúr agus uisce a chorráí le chéile uair amháin, agus claon an spúnóg chun a thaispeáint an ndoirteann an meascán nó an gcoinníonn sé a chruth. Bain an clúdach de shé thrádaire réamhullmhaithe ionas go dtabharfaidh gach grúpa cuairt ar dhá stáisiún (gaineamh agus uisce, plúr agus uisce, glóthach plúir arbhair), go marcálfaidh siad 'doirteann sé' nó 'coinníonn sé a chruth' ar an leathanach taifeadta meascáin, agus ansin go gcríochnóidh siad nótaí faoin gcuma agus faoin mothú agus go labhróidh siad faoin méid a d'athraigh.

Cuspóirí foghlama

- Dhá ábhar shábháilte a mheascadh agus cur síos a dhéanamh ar chuma agus ar mhothú an meascáin
- A rá an ndoirteann meascán nó an gcoinníonn sé a chruth

Roimh an gclog – ullmhúchán

Sula dtagann na daltaí, leag amach sé thráidire atá furasta a ghlanadh agus lipéad orthu cheana féin: dhá cheann 'Gaineamh agus uisce', dhá cheann 'Plúr agus uisce', dhá cheann 'Glóthach plúir arbhair'. Roinn an t-ábhar tirim ina chodanna, líon na cupáin uisce, cuir ceithre spúnóg ar gach tráidire, agus clúdaigh na tráidirí go dtí go mbeidh an léiriú thart. Bíodh tuáillí, báisín uisce gallúnaí agus ceirteacha chun na tráidirí a ghlanadh réidh. Seiceáil an bhfuil ailléirge ag aon dalta le plúr nó le plúr arbhair. Priontáil na leathanaigh taifeadta meascáin a bhfuil na roghanna 'doirteann sé / coinníonn sé a chruth' orthu.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
tráidirí plaisteacha éadoimhne	6	rang	seomra ranga	tobáin mhóra uachtair reoite nó stáin rósta agus mála iontu mar líneáil
gaineamh súgartha glan	2 lán cupáin (thart ar lán cupáin amháin in aghaidh an trádaire gainimh)	rang	trealamh na scoile	ithir thirim as tobán gairdín glan (gan aon ghloine ná grean géar)
gnáthphlúr	2 lán cupáin (thart ar lán cupáin amháin in aghaidh an trádaire plúir)	rang	ollmhargadh	gnáthchoirce leite brúite beagáinín
plúr arbhair	2 lán cupáin (thart ar lán cupáin amháin in aghaidh an trádaire glóthaí)	rang	ollmhargadh	gnáthphlúr breise do thráidirí ina ndéanfar taos amháin mura bhfuil plúr arbhair ar fáil
cupáin nó crúiscíní beaga uisce	6	rang	seomra ranga	potáí iógairt athúsáidte agus uisce iontu
spúnóga	24	rang	seomra ranga	maidí líreacáin nó maidí ceardaíochta
lipéid stáisiúin (Gaineamh agus uisce, Plúr agus uisce, Glóthach plúir arbhair)	6	rang	seomra ranga	nótaí greamaitheacha ar a bhfuil ainmneacha na dtrí stáisiún
tuáillí nó ceirteacha le haghaidh rudaí a dhoirtear agus méara greamaitheacha	6	rang	seomra ranga	sraitheanna nuachtáin faoi gach tráidire, agus ceirteacha breise

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
ceirteacha nó leathanaigh nuachtáin chun na tráidirí a chlúdach le linn thús an cheachta	6	rang	seomra ranga	bileoga móra de pháipéar garbh
leathanach taifeadta meascáin (dhá mheascán: cad a meascadh, cuma, mothú, doirteann sé nó coinníonn sé a chruth, agus rogha 'an dá rud' don ghlóthach más mian)	1	dalta	seomra ranga	páipéar bán agus ceannteideal le haghaidh dhá mheascán air; faoi gach meascán, scríobh 'An rud a mheasc mé', 'Cuma', 'Mothú', agus roghanna le ciorcal a chur timpeall orthu: 'Doirteann sé' / 'Coinníonn sé a chruth' (agus 'An dá rud' don ghlóthach)
cártaí focal (tá an liosta iomlán scríofa sna nótaí do na céimeanna)	1	rang	seomra ranga	na hocht bhfocal chéanna scríofa ar an gclár le go gcóipeálfadh na daltaí iad

Pointe sábháilteachta

Gan aon rud a bhlaiseadh. Muinchillí craptha suas; glan aon rud a dhoirtear láithreach; nítear na lámha tar éis an bhabhta. Doirt an plúr arbhair go réidh — ná séid an deannach. Seiceáil an bhfuil ailléirge ag aon dalta le plúr nó le plúr arbhair; más gá, tairg an stáisiún gainimh agus uisce dó nó lig dó breathnú agus cur síos a dhéanamh.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh na tráidirí clúdaithe. Ná taispeáin ach an plúr tirim agus an t-uisce. Fiafraigh cad a tharlódh dá gcorróimis iad, glac le dhá nó trí smaoineamh, agus déan nasc éadrom le bÁCáil nó le leite sa bhaile. Ná hoscail na stáisiúin fhliucha fós.
- **Cad a tharlaíonn nuair a mheascaimid?:** Déan léiriú beo le plúr agus uisce: déan iontas, tuar, corraigh, claon an spúnóg, agus taispeáin ar an gclár an difríocht idir 'doirteann sé' agus 'coinníonn sé a chruth'. Luaigh an focal 'measc' uair amháin go fánach. Taispeáin leathanach taifeadta bán go tapa ionas go bhfeicfidh na daltaí an marc 'doirteann/coinníonn' sula mbaintear an clúdach de na tráidirí.
- **Stáisiúin mheascáin:** Cuir na tráidirí i líne san ord glóthach-plúr-gaineamh agus seas ag ceann na glóthaí. Seol dhá ghrúpa chuig gach cineál meascáin ar feadh sé nó seacht nóiméad, ansin athraigh na grúpaí timpeall ionas go mbeidh dhá mheascán ag gach grúpa. Ceisteanna spreagtha: An ndoirteann sé? An gcoinníonn daba de a chruth? Cén mothú atá air? Is fearr an mothú a fháil leis an spúnóg; glantar na méara sula ndéantar marc ar bith. Gan aon rud a bhlaiseadh; muinchillí craptha suas.
- **Taifead a thug tú faoi deara:** Críochnaíonn na daltaí focail nó líníochtaí faoin gcuma agus faoin mothú don dá mheascán fad is atá siad úr ina gcuimhne, agus seiceálann siad an marc 'doirteann' nó 'coinníonn'. Maidir leis an nglóthach, fiafraigh an ndearna sí an dá rud riamh agus cathain. Scríobh na príomhfhocail dóibh; glac le líníochtaí móide cúpla focal. Is fearr meascán amháin atá taifeadta go maith ná an dara líne a cumadh.
- **Labhair faoinár meascáin:** Cuir focail na ndaltaí i bhfriotal arís leis na focail 'measc', 'doirteann' agus 'coinníonn sé a chruth'. Tarraing amach an difríocht idir gráinneach, greamaitheach agus glóthach a mhothaíonn crua ar dtús agus bog ansin. Ceiliúir an bhreathnóireacht 'an dá rud'. Coinnigh an chaint dírithe ar a bhfuil os comhair na ndaltaí; déan nasc éadrom le leite, le fuidreamh nó le taos súgartha gan é a iompú ina cheacht cócaireachta.
- **An méid a d'fhoghlaim muid agus slachtú:** Dhá ghuth an-ghearr ó dhaltaí amháin — meascán amháin a dhóirt, meascán amháin a choinnigh a chruth nó a rinne an dá rud — ansin cur ar ais le ról ainmnithe: glantóirí tráidirí, bailitheoirí spúnóg, líne níocháin lámh. Bíodh an glanadh réalaíoch ionas go mbeidh na stáisiúin fhliucha réidh roimh an gcéad cheacht eile.

Cad ba cheart a fheiceáil

Fanann gaineamh agus uisce gráinneach agus d'fhéadfadh sé doirteadh nuair atá sé fliuch nó dul i gcnapáin nuair nach bhfuil sé ach tais. Éiríonn plúr agus uisce taosach agus greamaitheach agus coinníonn sé daba bog de ghnáth. Is minic a mhothaíonn glóthach plúir arbhair crua nuair a bhrúitear go tapa í agus bog nuair a fhágtar í — d'fhéadfadh na daltaí a rá, agus an ceart acu, go ndéanann sí an dá rud. Athraíonn na méideanna na torthaí; is plé úsáideach é sin, ní botún san ullmhúchán. Dearbhaigh focail faoin gcuma/faoin mothú agus rogha shoiléir idir 'doirteann sé' agus 'coinníonn sé a chruth'.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Deir na daltaí go bhfuil ábhar úrnua déanta den mheascán go deo.** — Bí séimh: inniu níl i gceist ach a thabhairt faoi deara cén chuma agus cén mothú atá ar an meascán i gcomparáid leis an dá ábhar ina n-aonar. Níl athrú ceimiceach buan á ainmniú againn.
- **Ceapann na daltaí nach féidir le meascán amháin doirteadh agus a chruth a choinneáil araon.** — Ag trádáire na glóthaí, iarr orthu brú go crua uirthi agus ansin í a scaoileadh. Fiafraigh cathain a mhothaigh sí crua agus cathain a d'éirigh sí bog, agus lig dóibh 'an dá rud / cathain' a mharcáil ar an leathanach.
- **Ba mhaith leis na daltaí an meascán a bhlaiseadh nó breithiúnas a thabhairt air mar a bheadh bia ann seachas cur síos a dhéanamh air.** — Cuir stop leis an mblaiseadh sula dtosaíonn sé. Treoraigh ar ais iad chuig claonadh na spúnóige agus focail mhothaithe: scamallach, gráinneach, greamaitheach, silteach, cnapánach — agus an rogha idir 'doirteann sé' agus 'coinníonn sé a chruth'.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Cuir an dalta ag obair i mbeirt ag stáisiún amháin le tacaíocht uait féin nó ó chúntóir riachtanas speisialta; scríobh an rogha 'doirteann/coinníonn' agus focal mothaithe amháin fad is a chorraíonn agus a chlaonann an dalta. • Úsáid na cártaí focal (fliuch, greamaitheach, silteach, doirteann, coinníonn) mar leideanna 'pointeáil agus abair' in aice leis an trádáire.	• Nuair a bheidh an chéad mharc déanta, cuir spúnóg uisce amháin eile leis agus iarr orthu a rá cad a d'athraigh maidir le doirteadh nó coinneáil a chrutha. • Spreag an dara focal mothaithe (mar shampla, gráinneach agus fliuch) sula bhfágann siad an stáisiún.	• Fiafraigh cén fáth a mbíonn an ghlóthach crua uaireanta agus bog uaireanta eile, agus iarr orthu 'an dá rud / cathain' a thaispeáint ar an leathanach. • Tabhair cuireadh dóibh nasc a dhéanamh leis an mbaile: meascán laethúil amháin a ainmniú agus a rá an ndoirteann sé nó an gcoinníonn sé a chruth.

Nasc traschuraclaim

Nasc le teanga ó bhéal: cruthaigh stór comhroinnte focal mothaithe (gráinneach, greamaitheach, silteach, cnapánach) a úsáidfí na daltaí arís agus arís eile sa scríbhneoireacht agus sa chaint.